

הלכות פסולי המקדשין פרק יח

א. כל המחשב מחשבה שאינה נכונה בקדשים הרי זה עובר בלא תעשה, שהרי הוא אומר "לא יחשב" (ויקרא ז, יח). מפי השמועה למדו שבכלל דין זה, שלא יפסיד הקדשים במחשבה שהרי זה דומה למטיל מום בקדשים; ואף על פי כן אינו לוקה, שאין המחשבה מעשה.

ב. כל קרבן שנאמר שהוא פסול בין שנפסל במחשבה, בין במעשה, בין שארע לו דבר שפסלו כל האוכל ממנו כזית במזיד, לוקה: שנאמר "לא תאכל, כל-תועבה" (דברים יד, ג) מפי השמועה למדו, שאין הכתוב מזהיר אלא על פסולי המקדשין. וכן קדשים שהטל בהם מום האוכל מהם כזית, לוקה: הרי הם בכלל "כל-תועבה" עד שיולד להם מום אחר, ויאכלו במומן כמו שבארנו. וכל שפסולו מספק, אין לוקין עליו.

ג. כל קרבן שנתפגל במחשבת הזמן כמו שבארנו כל האוכל ממנו כזית במזיד, חייב כרת: שנאמר "והנפש האכלת ממנו, עונה תשא" (ויקרא ז, יח). ואם אכל בשגגה, מביא חטאת קבועה.

ד. אין חייבין כרת אלא על אכילת דברים שהתרו, בין לאדם בין למזבח; אבל אם אכל מן המתיר עצמו אינו חייב כרת אלא לוקה, כאוכל פסולי המקדשין שאין בהם פגול.

ה. כיצד: מנחה שנתפגלה האוכל כזית משיריה במזיד, חייב כרת; אבל אם אכל מן הקמץ שלה, או מן הלבונה אינו חייב כרת, לפי שהן הן המתירים את השירים לאדם. וכן זבח שנתפגל האוכל כזית מבשרו או מאמוריו או מבשר העולה, חייב כרת.

ו. אבל אם אכל כזית מן הדם, אינו חייב עליו משום פגול שהדם מתיר את האמורין לקרב למזבח, והאמורין מתירין את הבשר לאדם; ודם העולה מתיר בשרה למזבח, ודם חטאת העוף מתיר בשרה לכוהנים, ודם עולת העוף מתיר בשרה למזבח. ודם חטאות הנשרפות מתיר אמוריהן למזבח; לפיכך חייבין על אמוריהן, משום פגול.

ז. הקמץ והלבונה מתירין השירים לכוהנים, שני כבשי עצרת מתירין שתי הלחם לכוהנים; וכן שני בזבי לבונה מתירין לחם הפנים לכוהנים. אבל דברים שאין להם מתירין, כגון בשר חטאות הנשרפות ומנחות הנשרפות אינן מתפגלין לעולם.

ח. ואלו דברים שאין חייבין עליהן משום פגול לעולם הקמץ, והלבונה, והקטרת, והדם; והיין, בין יין הבא עם הנסכים בין יין הבא בפני עצמו; ומנחות הנשרפות כלן, שהרי אין להם קמץ להתירן, כגון מנחת כוהנים, ומנחת נסכים; ובשר חטאות הנשרפות, ולוג שמן שלמצרע. ואם תאמר והלוא דם האשם מתירו, אינו תלוי בו שהרי אדם מביא אשמו היום ולוגו אחר כמה ימים, כמו שיתבאר במקומו.

ט. אסור להותיר מבשר הקדשים לאחר זמן אכילתו, שנאמר בקרבן תודה "לא-תותירו ממנו עד-בקר" (ויקרא כב, ל); והוא הדין, לשאר הקדשים כלם. והמותיר אינו לוקה שהרי נתקו הכתוב לעשה, שנאמר "והנותר ממנו עד-בקר, באש תשרפו"

י. האוכל כזית מבשר קדשים שנותר במזיד, חייב כרת; ואם היה שוגג, מביא חטאת קבועה: שנאמר "ואכליו עונו ישא, כי את-קדש ה' חלל; ונכרתה הנפש ההיא, מעמיה" (ויקרא יט, ח). ומאימתי יתחייב כרת על אכילת הנותר: אם קדשי קדשים הם, חייב עליהן מאחר שיעלה עמוד השחר; ואם קדשים קלים הם, חייב עליהן משקיעת החמה שליום שני, שהוא תחלת הלילה שליום שלישי.

יא. והיכן הזהיר הכתוב על הפגול ועל הנותר, במלואים: שהרי נאמר שם "לא יאכל כי-קדש הם" (ראה שמות כט, לג-לד) להזהיר על כל שפסולו בקדש, שהוא בלא תעשה על אכילתו. והפגול והנותר מצטרפין זה עם זה לכזית, וכל הפגולים והנותרין מצטרפין.

יב. אסור לטמא את הקדשים, או לסבב להם טמא שהרי פוסל אותן; והטמא את הקדשים, אינו לוקה. אבל אדם טהור שאכל כזית מקדשים שנטמאו לוקה, שנאמר "והבשר אשר-יגע בכל-טמא, לא יאכל" (ויקרא ז, יט); והוא הדין לשאר הקרבנות שאם אכל כזית מלבונת המנחה שנטמאת אחר שנתקדשה בכלי, לוקה.

יג. אחד קדשים שננטמאו לפני כפרה, או לאחר כפרה, בין שננטמאו באב הטמאה או בולד הטמאה, שלדברי תורה. אבל אם נטמאו בטמאות שלדבריהם אינו לוקה על אכילתן, אבל מכין אותו מפת מרדות. ואינו לוקה, אלא האוכל אחר זריקת דמים; אבל אם אכל קדם זריקה אינו לוקה משום אוכל קדש טמא, אבל מכין אותו מפת מרדות.

יד. כל אדם שנטמא טמאה שחייבין עליה כרת על ביאת המקדש, ואכל כזית מן הקדשים, בין קדש טהור, בין קדש טמא במזיד, הרי זה חייב כרת: שנאמר "והנפש אשר-תאכל בשר, מזבח השלמים אשר לה, וטמאתו, עליו ונכרתה" (ויקרא ז, כ). ואם אכל בשגגה, מביא קרבן עולה ויורד. ומנין שאינו מדבר אלא בטמאת הגוף, שנאמר "ונפש כי-תגע בכל-טמא, בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל-שקץ טמא, ואכל מבשר-זבח השלמים, אשר לה, ונכרתה" (ויקרא ז, כא); והוא הדין, לשאר קדשי מזבח.

טו. והיכן הזהיר על עוון זה, ביולדת: שהרי נאמר בה "בכל-קדש לא-תגע" (ויקרא יב, ד) מפי השמועה למדו, שזו אזהרה לטמא שלא יאכל קדש קדם שיטבל. והאוכל קדש אחר שטבל, קדם שיעריב שמשו, או קדם שייביא כפרתו לוקה, ואינו חייב כרת: שנאמר "וטמאתו, עליו" (ויקרא ז, כ), עד שתהיה כל טמאתו עליו. היה טמא בטמאות שלדבריהם אינו לוקה, ואין צריך לומר שאינו חייב כרת; אבל מכין אותו מפת מרדות.

טז. אינו חייב כרת על אכילת קדש שיש לו מתירין, עד שיאכל ממנו אחר שקרבו מתיריו; אבל אם אכל את הבשר קדם זריקת הדם, אינו לוקה משום טמא שאכל את הקדש. זה הכלל: כל שיש לו מתירין אין חייבין עליו משום פגול או משום נותר או משום טמא, עד שיקרבו מתיריו בהלכתן. וכל שאין לו מתירין כיון שקדש בכלי, חייבין עליו משום טמאה; אפלו נטמא הבשר קדם שיטמא האוכל הואיל וקרבו המתירין ואחר כך

אָכַל, חַיִּב כָּרַת. וְכֵן אִם אָכַל מִבֶּשֶׁר חֲטָאוֹת הַנִּשְׁרָפוֹת וְהוּא טָמֵא, אַחֵר שֶׁנִּזְרַק דָּמָם הָרִי זֶה חַיִּב כָּרַת.

יז. כָּבֵד נִתְבָּאֵר לָךְ שְׂאֵף דְּבָרִים שְׂאִין חַיִּבִּין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פְּגוּל, חַיִּבִּין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא. כִּיצַד: דְּבָרִים שְׂאִין לָהֶם מִתִּירִין אֵין חַיִּבִּין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פְּגוּל, וְחַיִּבִּין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא. וְכֵן הַמִּתִּירִין עֲצָמָן אֵף עַל פִּי שְׂאִין חַיִּבִּין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פְּגוּל כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ, חַיִּבִּין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתֵר וְטָמֵא: חוּץ מִן הָדָם שְׂאִין חַיִּבִּין עָלָיו לְעוֹלָם, אֲלֹא מִשּׁוּם דָּם בְּלִבָּד.

יח. טָמֵא שְׂאֵכַל אֲמוּרִין, חַיִּב כָּרַת. אָבֵל פֶּסַח שְׂלֵא נִצְלָה, וְלִחְמֵי תוֹדָה שְׂלֵא הוֹרָמָה חֲלָתָן הָרִי זֶה חַיִּב כָּרַת מִשּׁוּם טָמֵאֵת הַגּוֹף, אֵף עַל פִּי שְׂאִינָן רְאוּיִין לְמָה שֶׁהֵן.

יט. אִי אִפְשָׁר שְׂתִית־חַיִּב אָדָם עַל אֲכִילָה אַחַת, מִשּׁוּם פְּגוּל וּמִשּׁוּם נוֹתֵר: שֶׁהַפְּגוּל הוּא הַקֶּרֶבֶן שֶׁנִּפְסַל בְּמַחֲשַׁבֶּת הַזְּמַן, וְאֵינוֹ עוֹלָה לְשֵׁם קֶרֶבֶן וְלֹא נִרְצָה כָּלֵל; וְהַנוֹתֵר הוּא הַנִּשְׁאָר מִקֶּרֶבֶן שֶׁקֶרֶב כְּמַצּוֹתוֹ, לְאַחֵר זְמַן אֲכִילָתוֹ.

כ. הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר וְהַטָּמֵא, שֶׁבִּלְלָן זֶה בָּזָה וְאָכְלָן חַיִּב: אֵף עַל פִּי שֶׁרֵבָה מִיֵּן עַל חֲבֵרוֹ, אֵינוֹ מִבְטָלוֹ שְׂאִין הָאֲסוּרִין מִבְטָלִין זֶה אֶת זֶה. וּפְגוּל אוֹ נוֹתֵר אוֹ טָמֵא שֶׁהָעֵלָן לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ מִשְׁמָשְׁלָה הָאוֹר בִּרְבֵּן, פֶּקַע אֲסוּרִין מֵהֵן. וְהָאֲמוּרִין מִצְטָרְפִין עִם הַבֶּשֶׁר לְכַזְזִית, בֵּין בְּעוֹלָה בֵּין בִּשְׂאֵר קֳדָשִׁים, לְחַיִּב עָלָיו מִשּׁוּם פְּגוּל אוֹ נוֹתֵר אוֹ טָמֵא.

כא. זִבַּח שְׁנֵת־פֶּגֶל, אוֹ שְׁנוֹתֵר לְאַחֵר זְמַנוֹ, וְאָכַל מִמֶּנּוּ מִן הָעוֹר, אוֹ מִן הַמָּרָק, אוֹ מִן הַתְּבִלִּין, אוֹ מִן הָאֵלֶּל, אוֹ מִן הַמוֹרָא, מִן הַגִּידִים, מִן הַקֶּרְנִים, מִן הַטְּלָפִים, מִן הַצִּפְרָנִים, מִן הַחֲרָטוֹם, מִבִּיצֵי הָעוֹף, מִן הַנוֹצָה אֵינוֹ חַיִּב כָּרַת; וְכֵן טָמֵא הַגּוֹף שְׂאֵכַל דְּבָרִים אֵלּוּ מִקֶּרֶבֶן בֶּשֶׁר אֵינוֹ חַיִּב כָּרַת, אָבֵל מִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת. אָכַל מִן הַשְּׁלִיל, אוֹ מִן הַשְּׁלִיָּה חַיִּב מִשּׁוּם פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא, כְּאוֹכַל מִשְׂאֵר בֶּשֶׁר הַזִּבַּח.

כב. קֳדָשֵׁי גוֹיִים, אֵין חַיִּבִּין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא. וְכֵן דָּם הַקֳּדָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ; וְכֵן הַלְבוּנָה, וְהַקְטֶרֶת, וְהָעֲצִים אֵין חַיִּבִּין עֲלֵיהֶן כָּרַת, לֹא מִשּׁוּם פְּגוּל, וְלֹא מִשּׁוּם נוֹתֵר, וְלֹא מִשּׁוּם טָמֵאֵת הַגּוֹף.